

SPRAVODAJ

OBČASNÍK ŠTVRTOČANOV

V. ročník 1. číslo

apríl 2009

Milan Rúfus

Vrchári

*Vysoko si nám, Bože, vysoko
položil stôl. Kým dočiahneme naň,
potíme krv a soľ z nás uteká.
Soľ na ktorú nám často nezvyší.*

*Povýšili nás Pane Ježiši.
Ach, áno, povýšili človeka.
O mieru kríža, čo ho neminie.
Dost' je tu stromov naň
i na kolísky.*

*Môj prísny kraj, môj krutý,
ach môj blízky!
Košela zrebná, prilepená k telu
storočným potom.*

(Milan Rúfus
10.12.1928 - 11.1.2009)

Volili sme

Hovorí sa, že žijeme v super volebnom roku, veď okrem prezidenta republiky v tomto roku volíme aj poslancov do Európskeho parlamentu a krajských samospráv, ako aj predsedov jednotlivých samosprávnych krajov, čo znamená, že až päťkrát máme možnosť prísť k urnám.

Občania Slovenska prvý raz mohli hlasovať 21. marca 2009, zo siedmich kandidátov na post hlavy štátu vtedy mohli vybrať tých dvoch, ktorí postúpia do druhého kola prezidentských volieb a budú sa uchádzať o priazeň voličov dňa 4. apríla 2009. Zástupcovia miestnej samosprávy, ako aj členovia miestnej volebnej ko-

misie s radosťou mohli konštatovať po prvom kole volieb, že občania obce Štvrtok na Ostrove v hojnom počte využili svoje volebné právo, a vo väčšej miere pristúpili k urnám, ako to bolo pri príležitosti ostatných prezidentských volieb. Z tisíc tristodvadsať oprávnených voličov v roku 2004 svoje základné politické právo využilo len tristodvadsaťdva Štvrtočanov, čo znamenalo len 24,54 percentnú účasť, kým v tomto roku z tisíc tristodeväťdesiatšesť zapísaných voličov až šesťstosedemnáť občanom prišlo do volebnej miestnosti, teda až 44,18 percenta všetkých oprávnených voličov, čo je viac, ako celoštátny priemer.

Prvé kolo prezidentských volieb v našej obci vyhrala Iveta Radičová, ktorá získala 551 z platných odovzdaných hlasov, čo predstavuje 89,59 percentnú podporu, na druhom mieste

skončil Ivan Gašparovič, za tohto kandidáta hlasovalo 46 voličov, teda získal 7,47 percentnú podporu. Osem hlasov získala Zuzana Martináková, František Mikloško získal šesť hlasov, Dagmar Bollová a Milana Sidora podporili zhodne dvaja naši občania. Milan Melník v našej obci nezískal ani jeden hlas, dva hlasovacie lístky boli neplatné. Podľa celoštátnych výsledkov do druhého kola volieb postúpil Ivan Gašparovič (46,70 percentná podpora) a Iveta Radičová (ktorá získala 38,05 percent platných hlasov).

Miestny zastupiteľský zbor a volebná komisia dúfa, že **4. apríla občania našej obce budú ešte aktívnejší a ešte viac voličov využije svoje volebné právo, aby aj takým spôsobom prispeli k formovaniu politického života na Slovensku.**

Velká noc — najvýznamnejší kresťanský sviatok

Velká noc je najstarším a najvýznamnejším sviatkom kresťanského cirkevňého roka, počas ktorého si kresťania pripomínajú umučenie, smrť a vzkriesenie Ježiša Krista. Slávi sa na prvú jarnú nedeľu po slpne mesiaca. Nadväzuje na židovské veľkonočné sviatky – paschu, ktoré sa slávia od 14. do 21. dňa v mesiaci nisan (náš marec až apríl) na pamiatku oslobodenia izraelského národa z egyptského otroctva.

Vysvetlenie pôvodu názvu „veľká“ treba hľadať v časoch židovského otroctva v starovekom Egypte. Faraón nebol ochotný prepustiť svojich izraelských otrokov, a preto Boh trestal krajinu desiatimi ranami. Až po poslednej z nich, keď zomreli všetky prvoročné egyptské deti, faraón prepustil zotročený ľud. Židov, ktorí pomazali veraje svojich dverí krvou baránka, sa táto pohroma netýkala a anjel smrti ich obišiel. Baránok je preto symbolom Ježiša Krista, ktorého krv nás všetkých zachránila od večného zatratenia. Ako sa ďalej uvádza v Biblii, po vyslobodení z Egypta previedol Boh ľud na čele s Mojžišom cez Červené more, ktoré rozdelil a vysušil. Tu niektorí hľadajú pôvod tradičného židovského názvu pre Veľkú noc: pásach – prechod. Iní slovo pásach vysvetľujú ako obídienie, vyhnutie sa, a vzťahujú ho na anjela smrti, ktorý obchádzal domy potreté krvou. Obídienie aj prechod predstavujú veľké Božie skutky, ktoré urobil počas jednej noci pre svoj ľud, a preto každoročnú spomienku na tento deň Izraeliti nazvali Veľkou nocou.

Symbolika prechodu z otroctva do slobody sa preniesla aj do kresťanstva ako prechod z hriechu do života v Božej milosti, ktorý zabezpečil Ježiš Kristus svojou smrťou a zmŕtvychvstaním. Udalosti spojené s jeho ukrižovaním a vzkriesením sa odohrali práve počas pásachu, a preto sa židovská a kresťanská Veľká noc kryje aj časovo. Nie však úplne, v prvokresťanských spoločenstvách

existovali nezhody o dátume slávenia. Niektoré prvokresťanské spoločenstvá tento sviatok slávia spolu so Židmi 14. deň mesiaca nisan, inô na prvú nedeľu po 14. nisane. Zo spisov cirkevného otca sv. Ambróza sa dozvedáme, že Cirkev sa na tom nedokázala dohodnúť. Spor sa snažil riešiť už v polovici 2. storočia pápež Anicent a neskôr pápež Viktor II., ale ukončil ho až prvý Nicejský snem v roku 325, ktorý nariadil, že Veľká noc sa má sláviť v nedeľu od 22. marca do 25. apríla. Podľa týchto pravidiel sa určuje termín Veľkej noci dodnes. Termín sviatkov Veľkej noci je teda pohyblivý a je závislý od lunárneho cyklu.

Medzitým v roku 525 požiadal pápež Ján I. mnícha Dionýza Exigua o radu v tejto záležitosti. Ten vytvoril tabuľku slávenia Veľkej noci pre nasledujúce desaťročia. Jej prijatím bol „veľkonočný spor“ ukončený. Až do reformy kalendára pápežom Gregorom v roku

1931 aj Spoločenstvo národov. Druhý vatikánsky koncil sa tiež zaoberal touto záležitosťou. Vo vyhlásení z roku 1963 sa ohlasuje ochota stanoviť Veľkú noc na určitú nedeľu v gregoriánskom kalendári – ak s tým budú súhlasiť všetci, aj oddelené východné cirkvi. Pápež Pavol VI. sa potom chopil iniciatívy a navrhol v roku 1977 – keď sa všetky termíny Veľkej noci časovo zhodovali – stanoviť Veľkú noc na druhú nedeľu v mesiaci apríl. Takmer všetky biskupské konferencie s tým súhlasili, za predpokladu súhlasu východných cirkví. Ekumenický patriarchát v Carihrade však signalizoval „závažný pastoračný problém“, ktorý treba dlhšiu dobu skúmať. Definitívne „nie“ prišlo v roku 1982 od kláštorného

spoločenstva na vrchu Athos. Naposledy sa táto otázka vynorila pri veľkom miléniovom stretnutí všetkých hláv pravoslávnych cirkví v decembri 2000 v Carihrade.

Vo Veľkom týždni Rímskokatolícka cirkev slávi tajomstvá spásy, ktoré uskutočnil Kristus v posledných dňoch svojho života. Veľký týždeň sa začína Kvetnou nedeľou, čiže Nedeľou utrpenia Pána, v ktorej sa spája predzvesť kráľovského triumfu Ježiša Krista so zvesťou o jeho umučení. Večernou omšou na pamiatku Pánovej večere sa začína Veľkonočné trojdnie, ktoré pokračuje cez Veľký piatok utrpenia a smrti Pána a cez Bielu sobotu, vrcholí Veľkonočnou vigíliou a uzatvára sa večperami Nedele Pánovho zmŕtvychvstania.

Obrady Veľkého týždňa, ktorých začiatky siahajú do 4. storočia, prešli v nasledujúcich storočiach mnohými zmenami. Naposledy boli zjednodušené a liturgicky prispôbené súčasným požiadavkám v r. 1951 a 1969.

(Podľa TK Konferencie biskupov Slovenska)

1582 existoval jeden termín Veľkej noci pre celú Cirkev. Keďže východná cirkev reformu kalendára neprijala, slávi Veľkú noc odvtedy spoločne s katolíkmi a evanjelikmi len občas. V modernej dobe už boli viaceré pokusy stanoviť Veľkonočnú nedeľu na jednu konkrétnu nedeľu. V roku 1897 sa v tejto veci obrátili na pápeža astronómovia, v roku

Pripravujeme sa na najväčšiu investíciu

V čase, keď zo všetkých strán hrnú na nás informácie o rôznych podobách krízy a jej následkoch, je pre mňa veľkou radosťou, že sem mohol napísať v správu, zahrnutú v titulku článku, teda že v ťažkých časoch môžeme v najbližších dvoch rokoch uskutočniť investíciu, ktorá bude jednou z najväčších v novodobých dejinách našej obce. Boli sme totiž úspešní s našim projektom a získali sme podporu z operačného programu životného prostredia na dobudovanie a úplné dokončenie kanalizácie v našej obci. Výzvu vyhlásilo Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky. Podpora, vďaka ktorej môžeme preinvestovať do rozvoja obce a skvalitnenia životného prostredia, predstavuje sumu milión stoštyridsaťtisíc eur, teda približne 34 miliónov 200 tisíc slovenských korún. Treba podotknúť, že z nášho regiónu jedine naša obec získala podporu z fondu Európskej únie na rozvoj životného prostredia.

Súhrnná suma investície však bude vyššia, veď k podpore EÚ sme museli zabezpečiť 5 percent z hodnoty investície z vlastných zdrojov, okrem toho naša obec musí zabezpečiť také výdavky, ako je verejná súťaž, príprava plánu a dokumentácia investície, alebo stavebný dozor a podobne. Bude to neľahkou skúškou pre nás všetkých: obecný úrad, zastupiteľský zbor, ale všetkých občanov našej obce. Veď je to obrovská investícia, vyžadujúce také stavebné úkony, kvôli ktorým bude treba napríklad obmedziť v určitých častiach obce dopravu, čo zrejme nebude nič príjemného pre obyvateľov, ale pevne verím a dúfam, že budeme schopní všetko zabezpečiť na patričnej úrovni a tak, aby investícia bola dokončená v stanovenom termíne, a záverom budeme môcť konštatovať, že spoločné úsilie prinieslo spoločný úspech nás všetkých.

Nasledujúce dva roky však budú veľkou skúškou aj z iného pohľadu. Máme totiž aj ďalšie plány, z viacerých spomeniem len jedno: úplná rekonštrukcia nášho kultúrneho domu. Samozrejme, aj na tieto účely by sme radi získali podporu z fondov Európskej únie, a tiež len dúfať môžeme, že žiadny z našich plánov nebudeme nútení odložiť na neurčito kvôli už spomenutej kríze.

Píšem to aj preto, lebo na rozpočet – ktorý nájdete v tomto čísle Spravodajca – obce na rok 2009 už má neblahý vplyv. Zastupiteľský zbor aj v tomto roku pripravil vyrovnaný rozpočet, čo znamená, že mienime použiť len toľko finančných zdrojov, koľko sme schopný získať zo štátneho rozpočtu a z miestnych daní a poplatkov, čo na tento rok činí 656 tisíc eur, teda približne 19 miliónov 680 tisíc slovenských korún. Lenže od doby prijatia nášho rozpočtu vláda SR, a následne aj parlament museli dôsledku krízy prijať aj také opatrenia, ktoré majú vplyv na výšku daní FO – čo je základ pri výpočte dotácie pre obce. Tento zásah do celoštátneho rozpočtu v prípade našej obce znamená 8-percentné zníženie príjmu zo štátnej dotácie, čo v absolútnych číslach znamená zníženie o 28 tisíc eur, teda približne 840 tisíc slovenských korún. To je obrovská suma, na porovnanie jeden príklad: príprava plánu rekonštrukcie kultúrneho domu nás bude stáť vyše štyritisíc eur, teda zhruba 1,3 milióna korún.

Samozrejme, nečakáme nečinne na záznak, v spolupráci ďalšími obecnými úradmi a miestnymi zastupiteľstvami pracujeme na tom, aby dopady proti krízovým opatreniam vlády neznášali až v takej veľkej miere len samosprávy. Pracujeme na novele zákona, ktorá by

zabezpečila možnosť navrátenia daní z pridanej hodnoty obciam za služby v energetickom sektore. Podľa predbežných správ túto iniciatívu podporujú aj parlamentné strany, môžeme teda dúfať, že s našou iniciatívou uspejeme. Nie je to malá suma, o ktorú nám ide. Znovu len jeden konkrétny príklad z rozpočtu obce Štvrtok na Ostrove: daň z pridanej hodnoty len v prípade energetických potrieb našej miestnej školy činí ročne 6 až 7 tisíc eur, teda približne 200 tisíc korún. A škola je len jedna ustanovizeň, ktorú by sa týkala spomínaná novela zákona.

Zastupiteľský zbor v tomto roku odsúhlasil však ešte jeden rozpočet, oficiálne sa to volá „programovaný rozpočtový plán na roky 2009-2011“. Je to plánovanie podľa metodiky Európskej únie. Cieľom takého plánovania podľa expertov EÚ je sledovať efektívnosť nakladania finančnými zdrojmi jednotlivých samosprávnych celkov – ale aj iných rozpočtových organizácií –, a dlhodobo vyhodnocovať hospodárske výsledky v tých istých odvetviach na základe zmenených podmienok. Tento plán konkrétne čísla neobsahuje zatiaľ. Takéto plánovanie a sledovanie údajov bude mať zmysel v našom prípade asi v sledovaní financovania základnej školy, veď vieme, že sa rodí stále menej a menej detí, preto bude smerodajné porovnať výdaje na jedného žiaka z dlhodobého hľadiska. Tento „programovaný rozpočtový plán“ však nemá žiadny vplyv na náš obecný rozpočet, a len dúfame, že nebudú mať naňho ani iné okolnosti a budeme schopní dokončiť všetky naše plány a úlohy v prospech našej obce a všetkých jej občanov.